

Offiserer 22/11/1993

Med ukuelig vilje til å overleve

BOK

Leif Vetlesen og Ingvald Wahl:
SYV FORTELLINGER FRA
NORGES KRIG PÅ HAVET
Gyldendal

Anmeldt av
PAUL EINAR VATNE

Trenger vi flere beretninger fra siste verdenskrig? Det meste er vel skrevet om den krigen som kom til Norge 9. april 1940. Om to år skal vi feire 50-års jubileum for freden.

De ferske opplevelsene fra disse tragiske årene ble festet på papiret i årene etterpå. Nå har vi fått krigen lenger på avstand og kan betrakte det som skjedde i et mer objektivt lys, hvis det er mulig. Vi har fått bøker både om Quisling og Terboven.

Krigsseilerne hadde en vond tid lenge, også etter at freden kom. Folk flest kan vanskelig forestille seg hva det vil si å gå til køys om kvelden og ikke vite om man våkner neste morgen. En torpedo kunne raskt ramme skipet, og det betydde ofte en brå slutt. Om man så våknet i live neste morgen, kom det en ny lang dag og natt med ny uro og usikkerhet.

Og hvis torpedoen rammet, var man heldig hvis man kom i livbåten eller på flåten. Men dermed var det ny kamp for å berge livet – uvær, lite mat og drikke, lang tid ute på det store havet.

Behandlingen av sjøfolkene etter krigen er et mørkt kapittel i vår historie. De måtte vente lenge før de fikk de pengene de rettmessig hadde krav på, mange sjøfolk gikk i sin grav uten å få den oppreisning de fortjente. Når krigsseilerne fikk problemer med

nervene, ble de utstøtt av det gode selskap. Det het seg at de var alkoholikere og lasaroner – man skjønnte ikke at dette er en reaksjon på de store påkjenningene de hadde gjennomgått.

Nå er det kommet en bok som skildrer Norges krig på havet, en lavmælt beretning om det noen av våre krigsseilere opplevde. Og det er en bok som fortjener å bli lest, ikke minst av den oppvoksende generasjon som ikke har noe personlig forhold til krigen.

Kong Harald skriver i forordet til boken at krigsseilernes innsats er en historie alle nordmenn bør kjenne og bevare i sine hjerter. Kongen er glad for å kunne sende krigsseilerne en hilsen og varm takk. La deres trofasthet og ukuelighet være en inspirasjon for oss alle i vår daglige gjerning.

Det var Ingvald Wahl som bragte med seg en bunke manuskripter til Gyldendal. Her var mye nytt og inter-

essant stoff. Leif Vetlesen ble kontaktet, han seilte også ute under krigen – sammen har de laget en bok som de har grunn til å være stolte over.

En liten innledning for å sette beretningene inn i et større perspektiv, deretter skildrer krigsseileren hvordan han opplevde torpedering og livbåtferd. Vi blir interessert i disse menneskene med så ukuelig vilje til å overleve – og vi får vite hvordan det gikk med dem etter krigen.

Vi får høre om offiserene på s.s. «Woolgar», som ble senket av japanske fly sør for Java 7. mars 1942. De gjennomførte så vidt vites den lengste livbåtteilas under krigen – 88 døgn. De holdt på å drive i land i Australia, før vind og strøm førte dem nordover. De vaklet i land ved Burma, bare for å havne i japansk krigsfangenskap. Her er dramatik og spenning, men også samhold og sjømannskap.

NY KRIGS-
SEILERBOK: Leif
Vetlesen har
sammen med
Ingvald Wahl
skrevet nok en
bok om handels-
flåten i krig. Og
til troes for en
rik bokflora om
emnet har forfat-
terne maktet å
finne frem nytt
og interessant
stoff

103654